

ITE

INTEGRATION THROUGH EDUCATION

ZAŁĄCZNIK 3

Nieporozumienia międzykulturowe - opis sytuacji

Sytuacja 1

Tom z Kanady dzwoni do swojego przyjaciela z Kenii i umawia się na spotkanie o konkretnej godzinie. Tom przychodzi na czas, ale jego przyjaciel nie. Tom odchodzi, rozczarowany tym, że nikt się nie pojawił. Dwie godziny później Tom otrzymuje wiadomość od swojego przyjaciela, który jest bardzo zły, ponieważ przyszedł na miejsce spotkania, ale nie zastał tam Toma.

Sytuacja 2

Szwed Olle, jest na wymianie studenckiej w Ukrainie, gdzie ma swój pokój w akademiku. W przyszłym tygodniu ma egzamin, dlatego każdego dnia powtarza materiał. Jego koledzy z Ukrainy robią imprezę. Zaprosili go, ale odmówił. Teraz się uczy, siedząc przy biurku. Zostawił uchylone drzwi do swojego pokoju, aby go przewietrzyć. Nagle Sasha, jeden ze studentów z Ukrainy, wchodzi do pokoju, siada i ponownie zaprasza Ollego, aby dołączył do imprezy. Olle ponownie odmawia, ale Ukrainiec nie rezygnuje. Pełen irytacji Olle spogląda milcząco na książkę. Po chwili Ukrainiec daje za wygraną, stwierdzając, że Olle jest przepracowany i że to nudziarz. Olle postanawia wyprowadzić się z akademika.

Sytuacja 3

Pan Hue, biznesmen z Wietnamu, przychodzi do biura w Niemczech. Od kilkunastu lat mieszka w Niemczech i płynnie posługuje się językiem niemieckim. Dziś chce przekazać pewne ważne dokumenty, które powinny trafić do pana Schmidta. Teczka jest wypełniona papierami. Pan Schmidt spogląda na nie i zauważa, że brakuje kilku istotnych dokumentów. Pełen gniewu, informuje o tym fakcie pana Hue, zastanawiając się jednocześnie nad konsekwencjami tego zaniedbania oraz ilością czasu, która będzie potrzebna do uzupełnienia dokumentacji. Pan Hue zaczyna uśmiechać się szeroko. Wesół nastrój pana Hue zaskakuje pana Schmidta i powoduje jeszcze większy gniew. Nie rozumie, dlaczego w tak poważnej sytuacji pan Hue zachowuje się tak, jakby w ogóle nie poczuwał się do winy.

Co się stało?

ITE

INTEGRATION THROUGH EDUCATION

Sytuacja 4

Jedna z największych firm importowych w Stanach Zjednoczonych podejmuje współpracę z chińską firmą produkcyjną. Amerykańscy menedżerowie wyruszają do Pekinu, aby omówić tam warunki umowy. Po sytej uczcie powitalnej przygotowanej przez gospodarzy rozpoczynają negocjacje. Po kilku godzinach rozmów Chińczycy akceptują cenę produktu i inne warunki. Usatysfakcjonowani Amerykanie kończą spotkanie z zamiarem dopełnienia kilku formalności potrzebnych do podpisania umowy. Po powrocie do kraju otrzymują e-mail z zapytaniem o cenę.

Sugerowana cena jest inna niż ustalona na spotkaniu.

Sytuacja 5

Julia, która pochodzi z Holandii, przylatuje do Polski, aby pracować jako wolontariuszka. Na lotnisku spotyka się z Piotrem, przedstawicielem organizacji goszczącej. Piotr witając się, całuje ją w rękę, a następnie bierze od niej torbę i plecak, aby zanieść do samochodu. Julia nie zgadza się na to, upierając się, że sama zanieśnie bagaż. Przy drzwiach wyjściowych Piotr chce ją przepuścić jako pierwszą. Julia czuje się obrażona.

Sytuacja 6

Ahmet, pochodzący z Egiptu odwiedza swojego przyjaciela, Niemca, mieszkającego w Berlinie. Po powitaniu, Thomas pyta Ahmeta, czy jest głodny i czy chciałby coś zjeść. Ahmet odmawia, więc Thomas zaczyna rozmowę. Po chwili Thomas powtarza pytanie dotyczące jedzenia i picia. Ahmet ponownie odmawia. Po kilku godzinach Ahmet opuszcza dom przyjaciela głodny i zły.

ITE

INTEGRATION THROUGH EDUCATION

Sytuacja 7

Joanna, członkini szwedzkiej organizacji pracującej z uchodźcami i uchodźczyniami, lubi swoją pracę i postrzega uchodźców/-czynie jako osoby biedne i skrzywdzone przez los. Jednego dnia do jej biura wchodzi mężczyzna, który prosi o pomoc. Wygląda jak typowy Szwed i nic nie wskazuje na to, żeby był uchodźcą lub imigrantem. Dodatkowo Joanna zauważa, że jest on dobrze ubrany, nosi drogi zegarek i eleganckie buty. Kobieta jest oburzona i nie może zrozumieć, jak tak bogata osoba może zwracać się po pomoc oferowaną przez organizację. Bez dodatkowych pytań i rozmowy informuje mężczyznę, że nie ma już możliwości udzielania wsparcia nowym klientom i kieruje go do innej organizacji. Rosjanin wychodzi z biura zaskoczony niegrzecznym zachowaniem kobiety.

ZAŁĄCZNIK 3a

Nieporozumienia międzykulturowe - opis sytuacji (odpowiedzi dla prowadzących)

Sytuacja 1

Kanada należy do kultury monochronicznej, podczas gdy Kenia-polichronicznej. W Kanadzie ceniona jest punktualność i przestrzeganie harmonogramu. Nawet spotkania z przyjaciółmi mają zazwyczaj ograniczenia czasowe i aranżowane są pomiędzy innymi zaplanowanymi spotkaniami i działaniami. W Kenii postrzeganie czasu jest bardziej płynne. Możesz umówić się na spotkanie wieczorem i być pewnym/pewną, że Twoi przyjaciele zaczekają na Ciebie. Bardzo dużą wagę przykładają się do kontaktów, zwłaszcza z rodziną i przyjaciółmi, którzy poświęcą Ci tyle czasu, ile będzie potrzeba. Spóźnienia są częste, ale nikt nie czuje się urażony faktem czekania na kogoś.

Sytuacja 2

Przykład spotkania osób wychowanych w dwóch różnych typach kultur: wysokiego i niskiego kontekstu. Olle reprezentuje kulturę niskiego kontekstu, w której bezpośrednio komunikuje się swoje uczucia i potrzeby, a nie oznacza nie. W Ukrainie, która należy do kultury wysokiego kontekstu odmowa udziału w wydarzeniu nie musi odzwierciedlać Twoich uczuć i myśli. Może być tłumaczona nieśmiałością lub rozpoczęciem swojej gry, której celem jest powtórzenie zaproszenia. Czasem odmowa raz czy dwa jest zachowaniem oczekiwaniem, które prowadzi do ostatecznego przyjęcia zaproszenia.

Inne jest także rozumienie przestrzeni prywatnej. W Szwecji pokój jest właśnie prywatną przestrzenią, do której nikt nie może wejść bez zaproszenia, podczas gdy w Ukrainie otwarte drzwi są wiadomością "mój dom jest otwarty i czuj się zaproszony do środka kiedy tylko chcesz".

ITE

INTEGRATION THROUGH EDUCATION

Można także rozważyć tę sytuację w kontekście spotkania osób z kultury zadaniowej i relacyjnej. Olle jest skupiony na zadaniu jakim jest egzamin i studia, i nie ma czasu dla przyjaciół, podczas gdy w Ukrainie większe znaczenie mają relacje z drugą osobą, niż zadanie do wykonania. Nawet jeżeli jesteś zajęty/-a znajdziesz czas dla przyjaciół.

Sytuacja 3

Ta sytuacja nie jest powiązana z poznanymi wcześniej wymiarami kultury, ale pokazuje różne znaczenie i postrzeganie tych samych zachowań.

Uśmiech nie jest uniwersalny, a jego znaczenie i interpretacja mogą być różne, w różnych kulturach, a ilość uśmiechniętych osób częściej związana jest z wpływem kultury, niż z poziomem szczęścia. W Stanach Zjednoczonych uśmiech stanowi zwykle oznaką szczęścia i pewności siebie, a także zachęca budowania relacji. W Niemczech ludzie często uśmiechają się, gdy są szczęśliwi lub gdy zdarzy się coś naprawdę zabawnego, ale nie uśmiechają się tak często, jak mieszkańcy i mieszkanki Stanów Zjednoczonych. Tymczasem w wielu kulturach azjatyckich, jak np. w Wietnamie, uśmiech jest często sygnałem zakłopotania lub skrępowania.

Kultury, w których uśmiech należy do rzadkości podejmują czasami próby zmiany swojego wizerunku poprzez grę uśmiechem.

Przed Igrzyskami Olimpijskimi w Pekinie władze chińskie chciały, aby więcej osób się uśmiechało. Ich podejście zachęciło stewardów i stewardessy do zaciskania pałeczki między zębami, w celu rozwinięcia mięśni twarzy odpowiedzialnych za uśmiech. Również rosyjscy strażnicy graniczni zostali poinstruowani, aby byli mniej onieśmialający i bardziej uśmiechnięci, starając się w ten sposób okazywać więcej gościnności. Podobne działania podejmują również czasami francuskie władze odpowiedzialne za turystykę.

Sytuacja 4

Opisana sytuacja jest przykładem spotkania osób wychowanych w kulturze relacyjnej i zadaniowej. Amerykańscy managerowie zakładali, że wszystkie warunki umowy mogą być ustalone podczas pierwszego spotkania. Tymczasem dla chińskich partnerów spotkanie stanowiło wstęp do dalszej współpracy, bowiem nawiązanie kontaktów jest długim procesem, który rozpoczyna się od zdobycia zaufania partnerów. Jednocześnie jakakolwiek forma odmowy, zwłaszcza na pierwszym spotkaniu, jest uznawana za zachowanie obraźliwe, które może zakończyć dalsze rozmowy i współpracę. Dlatego właśnie Chińczycy zaakceptowali proponowane warunki umowy, mając jednocześnie pewność, że negocjacje będą kontynuowane w kolejnych tygodniach. Ich zgoda stanowiła sygnał gotowości do współpracy.

Sytuacja 5

Polska jest przykładem kultury ceremonialnej, podczas gdy Holandia należy bardziej do kultury nieceremonialnej. Całowanie kobiecej dłoni (tylko przez mężczyzn) stanowiło tradycyjny sposób powitania i okazania szacunku. Również noszenie kobiecych walizek, plecaków, toreb z zakupami, czy otwieranie drzwi i przepuszczanie przodem traktowane jest jako wyraz szacunku do kobiety. W kulturze polskiej mężczyzna bowiem powinien troszczyć się o kobietę i służyć jej w potrzebie. Społeczeństwo holenderskie nie jest tak ceremonialne, a dużą wartość mają zwłaszcza równe prawa kobiet i mężczyzn. Kobiety mają takie same prawa i możliwości jak mężczyźni i nie oczekują specjalnego traktowania, jest otwieranie drzwi czy noszenie

Co się stało?

ITE

INTEGRATION THROUGH EDUCATION

walizek, które może zostać zinterpretowane jako obraźliwe i stawiające na niższej pozycji (w porównaniu z mężczyznami).

Sytuacja 6

Opisana sytuacja jest przykładem spotkania osób wychowanych w kulturze wysokiego i niskiego kontekstu. Thomas jest reprezentantem kultury niskiego kontekstu, który bezpośrednio komunikuje swoje potrzeby i uczucia i dla którego nie oznacza nie. W Egipcie, który należy do kultury wysokiego kontekstu, należy "czytać między wierszami" i domyślać się niewypowiedzianych głośno potrzeb. Niegrzecznym jest pytanie o jedzenie w obcym domu, w tym także przyjaciół, nawet jak jestem głodna/-y. Tymczasem w Egipcie goście bez pytania są witani jedzeniem i piciem, co stanowi część "kultury gościnności".

Sytuacja 7

W tej sytuacji widzimy zderzenie kultury ceremonialnej i nieceremonialnej. W Szwecji w miejscu pracy nie obowiązują sztywne zasady ubioru, dotyczy to zwłaszcza organizacji pozarządowych. Strój formalny jest zarezerwowany na oficjalne spotkania i przyjęcia. Tymczasem w Rosji przyjętym, jeżeli nie wymaganym, jest zakładanie wyjściowych strojów na formalne spotkania, zwłaszcza w urzędach i instytucjach publicznych. Nie należy do wyjątków, że osoba może wydać ostatnie pieniądze na ubranie lub pożyczyć je od rodziny lub znajomych, żeby dobrze prezentować się na spotkaniu. Noszenie jeansów i koszulki uważane jest za oznakę braku szacunku.

Opisaną sytuację można także przeanalizować pod kątem postrzegania uchodźców/uchodźczyń, jako osób biednych, bez pieniędzy, proszących o pomoc. Często nie dostrzegamy, że sytuacja materialna uchodźców/uchodźczyń jest różna, a pieniądze nie zapewniają integracji ze społeczeństwem przyjmującym.